
Nye spesialister

NYE SPESIALISTER

Genetisk markør for epilepsi

En spesiell polymorfisme i gammaaminobutyrat-reseptoren (GABA) forekommer oftere hos pasienter med temporallappsepilepsi enn ellers i befolkningen (Neurology 2003; 60: 560 – 3).

Forfatterne sammenlikner 141 pasienter med tre ganger så mange kontrollpersoner. Polymorfismen fantes hos 17 % av pasientene mot bare 0,5 % av de friske. Denne gruppen pasienter var også særlig utsatt for å utvikle behandlingsresistent epilepsi.

Økt kreftrisiko ved rødt kjøtt?

Data fra en populasjonsbasert undersøkelse i USA tyder på at et høyt inntak av rødt kjøtt kan øke risikoen for å utvikle tykktarmskreft (Am J Epidemiol 2003; 157: 434 – 45). Nesten 1 000 personer deltok, hvorav over 300 hadde tykktarmskreft. Risikoen for tykktarmskreft målt som oddsratio var doblet hos personer med det høyeste inntaket av rødt kjøtt i forhold til de med lavest inntak. Kreftpasientene stekte helst kjøttet i panne, og foretrakk oftere enn kontrollpersonene å spise biffen rå.

Transplantasjon ved talassemi

Pasienter med talassemi eller sigdcelleanemi har redusert livskvalitet og forventet levetid. Tilstandene kan kureres med allogen beinmargstransplantasjon, men behandlingen begrenses av mangel på givere og alvorlige forkastningsreaksjoner.

Navlestrengsblod fra nære slektninger viser seg også å gi gode resultater (Blood 2003; 101: 2137 – 43). 44 barn som fikk slik behandling, ble i gjennomsnitt fulgt i to år. Alle overlevde, og to av tre var symptomfrie ved utgangen av studien. Teknikken er forholdsvis ny, så forfatterne mener at resultatene kan bli enda bedre med lengre erfaring og bedre rutiner.

Vellykket løsning for overvekt

To artikler i *Annals of Surgery* (2003; 237: 1 – 9 og 10 – 6) rapporterer om gode resultater etter kirurgisk behandling av fedme. Metoden, som har vært brukt i flere år, går ut på å operere inn et elastisk bånd rundt magesekken. Dette kan man gjøre laparoskopisk. Mer enn 1 000 pasienter er operert ved tre kirurgiske avdelinger i Europa. Etter ett år hadde pasientene redusert vekten med i gjennomsnitt 40 %, og vekttapet fortsatte også ved tre-års oppfølging.

Levertransplantasjon fra levende donor

Transplantasjon av høyre leverlapp fra en levende voksen donor til en voksen mottaker gjøres stadig oftere i USA (N Engl J Med 2003; 348: 818 – 25). En studie undersøkte praksis blant 84 av de 122 sentrene i USA som utfører levertransplantasjoner (svarprosent 69).

42 sentre rapporterte at de hadde utført 449 levertransplantasjoner fra levende donor i perioden 1997 – 2000. Prosedyren utgjør nå 5 % av alle levertransplantasjoner hos voksne. Dødeligheten blant donorene var lav, men komplikasjoner var relativt vanlig.

Prosedyren har funnet sin plass i transplantasjonsprogrammene for å redusere mangelen på organer og korte ned ventetiden for denne potensielt livreddende behandlingen.

Funksjonsevne etter ARDS

Akutt lungesviktsyndrom (ARDS) er en alvorlig inflammasjonstilstand i lungene med høy dødelighet. I en studie ble 109 pasienter fulgt opp i ett år etter behandling (N Engl J Med 2003; 348: 683 – 93). Medianalder var 45 år. Pasientene mistet omtrent 20 % av kroppsvekten i løpet av oppholdet på intensivavdelingen, som varte i 25 dager (median). Vekten var tilbake ved utgangspunktet igjen ett år etter.

Pasientenes gangdistanse i løpet av seks minutter ble undersøkt etter 3 måneder og ett år. Den mediane gangdistansen økte fra 281 meter til 422 meter. Dette var likevel bare to tredeler av forventet. Lungefunksjonen ved ettårsoppfølgingen var tilnærmet normal.

Studien indikerer at det er den generelle funksjonsevnen, og ikke lungekapasiteten, som begrenser pasientenes aktivitet.

Telefon bra ved rutineoppfølging

I en ny studie ble ca. 280 astmapasienter i England randomisert til enten telefonintervju eller kontorkonsultasjon med spesialsykepleier (BMJ 2003; 326: 477 – 9).

Tre firedeler av dem som ble randomisert til telefonkonsultasjon ble intervjuet, mens bare 48 % av dem som ble randomisert til kontorkonsultasjon ble undersøkt ($p < 0,001$). Telefonkonsultasjonene var i gjennomsnitt ti minutter kortere enn kontorkonsultasjonene. Tre måneder etter randomisering var det ikke forskjeller mellom gruppene med hensyn til sykdomsaktivitet eller tilfredshet.

Siden telefonintervju gjør det mulig å undersøke flere pasienter enn ved kontorkonsultasjon, mener forfatterne at telefonkonsultasjon er et godt alternativ i allmennpraksis i rutineoppfølging av astmapasienter.

Troponin T-markør ved lungeemboli?

Troponin T er en sensitiv og spesifikk markør for skade av hjertemuskulatur. Konsentrasjonene av troponin T er tidvis økt hos pasienter med akutt lungeemboli, trolig pga. økt belastning av venstre ventrikkel.

I en retrospektiv kohortstudie av 106 pasienter med akutt lungeemboli fant en østerriksk gruppe at økt nivå av troponin T var forbundet med mer alvorlige tilfeller av lungeemboli, elektro- og ekkokardiografiske tegn på venstre ventrikkel-belastning og høyere dødelighet i sykehus (BMJ 2003; 326: 312 – 3).

Forfatterne mener at måling av troponin T kan bli et verdifullt supplement i utredningen av pasienter med lungeemboli, men det må bekreftes i større prospektive studier.

Immunreaksjoner ved selvskading

Stress og depresjon kan gi økte nivåer av kortisol, som igjen kan undertrykke immunreaksjoner. I en norsk studie undersøkte man immunologiske forandringer hos personer innlagt i sykehus for selvskadende atferd.

73 personer som var innlagt for forgiftning eller selvpåført skade ble sammenliknet med 122 friske kontroller (Acta Psychiatr Scand 2003; 107: 151 – 4). Konsentrasjonen av immunglobulinene IgG, IgA, IgM og komplementfaktorene C3 og C4 ble målt.

Som forventet var nivåene av IgG og IgM signifikant lavere og komplementfaktorene C3 og C4 signifikant høyere hos de selvskadende pasientene sammenliknet med kontrollpersonene. Resultatene kan reflektere en del av nevrobiologien ved suicidal atferd.

Publisert: 10. april 2003. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. september 2026.